

Handläggare
Joakim Segolsson

Godkänd av:
cRO Cecilia Looström

Ersätter
MSB 2021-10761-2

Kurskod
LAR

Gäller från och med
2023-01-23

Ledning av räddningstjänst, 20 studiepoäng

Målgrupp

Ledning av räddningstjänst är en av fyra kurser i Påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer (RUB).

Syfte

Kursen riktar sig till brandingenjörer och syftar till att ge deltagarna kunskapsmässiga förutsättningar att planera, leda, utvärdera och återföra kunskap vid räddningstjänst enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO). Med räddningstjänst avses i detta sammanhang de räddningsinsatser som kommunerna och till viss del staten ska ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön. Kursdeltagarna får kunskap om räddningsledningssystemets uppbyggnad, olika ledningsfunktioner och hur roller används i organiseringen av ledning.

Kursdeltagarna får även kunskap om att leda och verka i stab, om hur räddningstjänsten kan ordnas ändamålsenligt samt innehåll och struktur i kommunala handlingsprogram för räddningstjänst. Kursen syftar vidare till att ge deltagarna kunskapsmässiga förutsättningar att samarbeta med andra myndigheter och organisationer inom ramen för räddningstjänst enligt LSO.

Lärandemål

Efter genomförd kurs förväntas deltagaren kunna

1. **Beskriva** hur räddningstjänst kan planeras och organiseras.
2. **Tillämpa** ledning vid omfattande och samtidiga räddningsinsatser.
3. **Använda** metod och taktik vid räddningstjänst.
4. **Använda** beslutsstöd vid räddningstjänst.
5. **Beskriva** hur undersökning och dokumentation efter en räddningsinsats kan genomföras och hur resultatet kan återföras till verksamheten.
6. **Tillämpa** aktuella regelverk i samband med räddningstjänst.

Innehåll

Hur räddningstjänst kan planeras och organiseras

Ger grunder för att utifrån till exempel statistik, aktuella händelser och olycksundersökningar kunna planera och organisera räddningsinsatser av varierande komplexitetsgrad.

Ger även grunder för att - utifrån faktorer som till exempel geografi, befolkningsfaktorer (socioekonomiska, demografiska, rörelser över dygnet och året, mm), infrastruktur, kommunens risk- och sårbarhetsanalys, riskbild, kommunens handlingsprogram för räddningstjänst - kunna svara för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad och att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Ledning vid omfattande och samtidiga räddningsinsatser

Med utgångspunkt i ett nationellt och enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst, ges såväl grundläggande som fördjupad kunskap kring ledning vid omfattande och samtidiga räddningsinsatser, av varierande komplexitetsgrad. Med omfattande insatser kännetecknas av att de är svåra att överblicka, att orsakssambanden är delvis diffusa, insatsen sträcker sig över lång tid, att resursbehovet är stort eller kräver ovanliga resurser eller att samverkansbehovet är omfattande. Centralt är förmåga att bedöma ledningsbehov samt kunna anpassa ledningsförmågan och organisera arbetet i samband med räddningsinsatser utifrån detta och med förståelse för ledningssystem, processer, ledningsfunktioner och roller. Centrala funktioner är Insatsledare och Regional insatsledare men även andra funktioner och dess roller besätts, övas och problematiseras. Centrala begrepp som behandlas är exempelvis ledningsbehov, insatsledning, övergripande ledning, hjälpbehov, beredskap, riskbedömning, helhetssyn, proaktivitet, rollogik, ledningsstöd, beslutsdomäner, taktik, beslutsfattande och kommunikation.

Vidare behandlas hur samordning och samverkan med berörda myndigheter och organisationer i samband med räddningsinsatser, kan ske. Ger grundläggande kunskaper om samverkande organisationer, deras respektive roller samt arbetssätt. Även statlig räddningstjänst behandlas. Sambandssystem och utrustning behandlas.

Kursen ger grundläggande kunskaper kring hur staber kan organiseras och ledas samt tillämpning av stabsmetodik och stabsverktyg.

Kursmålet behandlar även teorier och aspekter vid beslutsfattande i komplexa och dynamiska situationer, hur osäkerhet påverkar samt hur vi, med kunskap om ovanstående, kan skapa bättre förutsättningar för vårt beslutsfattande.

Vikten av att kunna förmedla adekvat information till berörda aktörer, såväl internt i organisationen som externt (allmänhet och samverkande organisationer med flera) behandlas. Dessutom får den studerande kännedom om svenska mediala förhållanden och träning i att möta massmedia på skadeplats, vid presskonferenser och i andra sammanhang.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Metod och taktik vid räddningstjänst

Fokus ligger på att identifiera, värdera och använda metoder för genomförande av räddningsinsatser vid till exempel brand, CBRNE/farliga ämnen och räddning, vid olika typer av situationer. Vidare ingår att kunna göra taktiska överväganden vid räddningsinsatser av varierande komplexitetsgrad, baserat på kunskaper kring teknik och metod. Även risker med metod och teknik behandlas.

Beslutsstöd vid räddningstjänst

Ger kunskap i att identifiera och tillämpa beslutsstöd i samband med räddningsinsatser. Beslutsstöden kan exempelvis bestå av experter, insatsplaner, informationssystem, litteratur samt tolkningsunderlag för fysikaliska och kemiska data för farliga ämnen.

Undersökning och dokumentation efter räddningsinsatser

Ger grundläggande kunskaper om hur olycksorsaker, olycksförlopp och räddningsinsatsens genomförande kan undersökas och exempel på systematisk erfarenhetsåterföring lokalt och nationellt. I kursen behandlas olika metoder för undersökning och utvärdering. Även olika nivåer av innehåll och omfattning av dokumentation efter en räddningsinsats (t.ex. händelserapport och olycksutredning) behandlas.

Aktuella regelverk i samband med räddningstjänst

Området behandlar aktuell lagstiftning med tonvikt på lag (2003:778) om skydd mot olyckor, där bl.a. räddningschefens samt räddningsledarens skyldigheter och befogenheter lyfts fram. Även relevanta förordningar, föreskrifter och allmänna råd behandlas. Innehållet behandlar även annan, närliggande lagstiftning exempelvis del av trafikförordningen, miljöbalken, förvaltningslagen, arbetsmiljölagen, kommunallagen och sevesolagstiftningen. Kursen lyfter även fram området offentlighet och sekretess ur ett juridiskt perspektiv samt hur detta kan komma att påverka arbetet och personalen vid en räddningsinsats. Slutligen behandlas även områden som ansvarsförhållande, skadestånd och ansvar.

Pedagogik och metodik

Kursen kan ses som ett led i ett flexibelt, livslångt lärande som ska svara mot en snabbt föränderlig omvärld. Kursen innebär stor flexibilitet beträffande tid, plats och pedagogisk metod.

Under kursen ges möjligheter till utveckling av såväl teoretiska som praktiska kunskaper. Kunskaperna integreras med medvetenhet om attityder och värderingar. Kursen strävar efter att vara jämställdhetsintegrerad och genus- och mångfaldsperspektiv beaktas i kursen. Pedagogik, metodik och undervisning åsyftar till att vara exemplifierande och förebildlig avseende människors olikheter, etnisk mångfald och jämställdhet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

I kursen främjas ett aktivt och undersökande arbetssätt. Detta innebär att den studerande utvecklar både sina kunskaper och sin förmåga att lära. Arbetssättet stärker förmågan att samarbeta, arbeta med problemlösning, ta ansvar för det egna lärandet samt göra självständiga och kritiska bedömningar. Pedagogik och metod ska stärka den studerandes förmåga att ta ansvar för och leda verksamheter.

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Resultat från forskning och utveckling tillvaratas fortlöpande i kursen. I de ämnen där det är möjligt eftersträvas det att knyta samman de kunskaper den studerande har med sig från brandingenjörsprogrammet och de kunskaper som RUB ger.

Upplägg och omfattning

Kursen är platsförlagd vid MSB Revinge och omfattar **20 studiepoäng**, vilket motsvarar tjugo veckors heltidsstudier.

Läromedel

Den litteratur som behandlas under kursen redovisas löpande under kursens gång.

Examination och betygssättning

Examination kan genomföras på hel eller del av kurs. Examinationen kan göras skriftligt, muntligt eller genom praktisk tillämpning. Kursansvarig lärare informerar löpande under programmet om vilka examinationsformer som gäller för kursen och när dessa äger rum.

Studerande ska erbjudas ytterligare examinationstillfälle senast två månader efter ordinarie examinationstillfälle. Undantag från denna regel kan ske, om det finns särskilda skäl eller när det inte är möjligt på grund av terminsslut. Utöver ordinarie examinationstillfälle ska minst två examinationstillfällen erbjudas studenten inom ett år från ordinarie examinationstillfälle.

På kursen ges betyget Godkänt eller Icke Godkänt.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress: Telefon: 0771-240 240
651 81 Karlstad Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984